

Troligen en pojke om lång tid till graviditet

Det är välkänt att det föds fler pojkar än flickor. Smits och medarbetare presenterar en teori att tiden som ett par behöver för att nå fram till en graviditet är korrelerad med könet på barnet. Tidigare studier har visat att Y-kromosomer simmar snabbare än X-kromosomer i viskös vätska, och författarnas hypotes var att en graviditet som tar lång tid att uppnå med större sannolikhet är manlig.

Av 5 283 holländska kvinnor redovisade 9,4 procent >12 månaders tid till graviditet. 57,6 procent av dessa födde pojkar, medan 51,1 procent födde pojkar bland dem med kortare tid till graviditet. I en logistisk regression visar man att för varje ytterligare år till graviditet ökar sannolikheten med 4 procent att föda en pojke.

Författarna bygger resonemanget på att cervixsekretet spelar en avgörande roll för konceptionen: ju mer högvisköst sekret, desto mindre chans till spontan graviditet och desto större chans till en manlig avkomma när väl graviditeten inträffar.

Cervixfaktor utgör bara en liten del av subfertilitetspanoramata, medan faktorer som tubarskada, endometriosis och manlig faktor inte har någon uppenbar påverkan på cervixsekretet, och det ter sig då märkligt att könsskillnaden är så stor. Möjligen kan det förklaras av att svåra infertilitetsfaktorer redan har behandlats med assisterad befruktning,

Foto: IB Bildbyrå

Eftersom X-kromosomer simmar långsamt i viskös vätska – och ju mer högvisköst cervixsekret, desto längre till graviditet – blir följden en manlig avkomma när graviditeten väl inträffar.

medan gruppen med oförklarad infertilitet, i vilken cervixfaktorer sannolikt döljer sig, hänvisas först till exspektans. Ytterligare faktorer som kan påverka resultatet är bortfallet på 27 procent och möjligheten att kvinnorna med lång tid till graviditet överskattat tiden.

Sammantaget är detta ett nytt fynd som kan stämma överens med tidigare kända data men som behöver bekräftas för att bli en sanning. Det påverkar inte handläggningen men kan vara en rolig kuriosakunskap.

Annika Strandell

docent, gynekologiska mottagningen, Kungälv sjukhus

Smits LJ, et al. Time to pregnancy and sex of offspring: cohort study. *BMJ*. 2005;331:1437-8.

Var femte australier lider av syndromet MoDeD

BMJ Extrem lättja är en sjukdom. Det anser ett antal neurologer från Australien

i en artikel som presenteras i *BMJ* den 1 april. Det är en ny bokstavskombination vi får lära oss.

De australiska forskarna kallar sjukdomen MoDeD – motivational deficiency disorder. Tillståndet diagnostiseras genom PET-kameraundersökning i kombination med ett motivationsformulär. Så många som var femte australier kan vara drabbade, befarar författarna.

En av forskarna, neurologen Leth Argos, tror att tillståndet kan behandlas med en cannabinoid CBI-receptorantagonist. Argos är rådgivare åt bioteknikbolaget Healthtec, som genomför fas II-studier, dvs på en mindre grupp sjuka, av ett sådant preparat på individer som fått diagnosen MoDeD. Resultaten är mycket lovande, enligt Argos.

David Henry, farmakolog vid University of Newcastle, varnar för att sätta en sjukdomsstämpel på lättja: »Vanlig lättja är ingen sjukdom, folk har rätt att bara sitta där«, menar han.

Anders Hansen

AT-läkare, Stockholm

anders.hansen@sciencecap.se

BMJ. 2006;332:745.

Hälsosektorn speciellt utsatt för korruption

Korruption inom hälsosektorn drabbar dem som behöver basal sjukvård mest, enligt *Global Corruption Report 2006*, utgiven av Transparency International (TI) i februari 2006. Fattiga människor har helt enkelt mindre pengar att betala mutor med. Rapporten pekar på några karakteristika som gör hälsosektorn speciellt utsatt för korruption.

Informationsobalans: Hälsoarbetare vet mer om sjukdomar än patienterna, och läkemedels- och medicinteknologiindustrin vet mer om sina produkter än de tjänstemän som beslutar om inköp.

Osäkerhet: Att inte veta vem som blir sjuk, när sjukdom slår till, vilka sjukdomar människor får och hur effektiva behandlingar det finns, är utmaningar för

beslutsfattare. Risken för korruption är t ex betydligt större i nödsituationer när hjälp behövs snabbt och då normala procedurer åsidosätts.

Hälsosektor är komplexa: Många olika intressegrupper är delaktiga i systemet. Relationen mellan vårdgivare, industri och beslutsfattare är ofta ansträngd och kan leda till policyer som är dåliga för folkhälsan.

Det bör betonas att korruption förekommer i både rika och fattiga länder och inom både privat och offentlig sjukvård.

TI är en internationell organisation som har till syfte att bekämpa korruption och som definierar korruption som »the abuse of entrusted power for private gain«. Typiska exempel är förskingring

och stöld från hälsobudgeten eller från uppbörden av avgifter, bedrägerier i samband med upphandling inom betalningssystemen och inom läkemedelskedjan samt där sjukvård bedrivs.

Även om läget verkar dystert bör två saker framhållas: Dels är det en framgång att problemen lyfts fram och publiceras. Dels visar exempel att det faktiskt går att minska korruptionen.

Anders Jeppsson

läkare, chefsrådgivare, Health Reform Secretariat, Ministry of Health, Dar-es-Salaam, Tanzania

Rapporten kan läsas på http://www.transparency.org/publications/gcr/download_gcr